

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ OK22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету

бізнесу та сфери обслуговування

27 серпня 2024 р., протокол № 08

Голова Вченої ради

Галина ТАРАСЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
факультет бізнесу та сфери обслуговування
кафедра інформаційних систем в управлінні та обліку

Схвалено на засіданні кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку

26 серпня 2024 р., протокол № 08

Завідувач кафедри

Сергій ЛЕГЕНЧУК

Гарант освітньо-професійної програми

Ірина ЖИГЛЕЙ

Розробник: д.е.н., проф., Олена ЛАГОВСЬКА

(науковий ступінь, посада, ПРІЗВИЩЕ, власне ім'я)

Житомир
2024 – 2025 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	<i>Випуск 1</i>	<i>Зміни 0</i>	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 20 / 2</i>

Робоча програма навчальної дисципліни «Управлінський облік» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування» затверджена Вченою радою факультету бізнесу та сфери обслуговування від 27 серпня 2024 р., протокол № 08.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 3

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	обов'язкова (обов'язкова, вибіркова)	
Модулів – 2	Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3	3
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
		5	5
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 6 самостійної роботи – 3,3	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції	
		32 год.	6 год.
		Практичні	
		64 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		54 год.	136 год.
Вид контролю: екзамен			

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 64 % аудиторних занять, 36 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 9 % аудиторних занять, 91 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ OK22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування системи знань з організації та методики управлінського обліку, його удосконалення з урахуванням прогресивного зарубіжного досвіду як основи прийняття ефективних управлінських рішень.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- дослідження основ теорії прийняття управлінських рішень;
- визначення напрямів облікового забезпечення процесу прийняття управлінських рішень;
- використовувати систему знань про принципи бухгалтерського управлінського обліку для систематизації даних про виробничі витрати, оцінку собівартості готової продукції і визначення прибутку;
- вирішувати на прикладі конкретних ситуацій проблеми оцінки ефективності виробництва і збуту нових виробів, робіт, послуг, виміру обсягу і асортименту продукції, капітальних вкладень, управління витратами.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» та освітньо-професійною програмою «Облік і оподаткування»:

СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

СК14. Здатність застосовувати та формувати інформаційну підтримку для обґрунтованого використання сучасного інструментарію управління підприємством.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальністю код спеціальності 071 «Облік і оподаткування»:

ПРН04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

ПРН13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні Soft skills:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне спілкування; вести дискусію і відстоювати свою позицію; навички працювати в команді;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ OK22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 5

- *уміння виступати привселюдно*: навички, необхідні для виступів на публіці; навички проведення презентації;
- *керування часом*: уміння справлятися із завданнями вчасно;
- *гнучкість і адаптивність*: гнучкість, адаптивність і здатність змінюватися; уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;
- *лідерські якості*: уміння спокійно працювати в напруженому середовищі; уміння ухвалювати рішення; уміння ставити мету, планувати діяльність;
- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, чесність, терпіння, повага до оточуючих.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1 (теоретичні засади управлінського обліку, особливості організації його на підприємстві, класифікація, змістовне наповнення витрат, основи планування їх величини задля формування системи бюджетів на підприємстві)

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку, його взаємозв'язок з фінансовим обліком. (СК03, СК014, ПРН04, ПРН13)

- 1.1. Управлінський облік в системі управління: сутність та завдання.
- 1.2. Предмет, об'єкти та методи управлінського обліку.
- 1.3. Принципи та функції управлінського обліку.
- 1.4. Підходи до організації управлінського обліку за різних систем обліку.

Тема 2. Управлінський облік активів підприємства. (СК03, СК014, ПРН04, ПРН13)

- 2.1. Управлінський облік запасів.
- 2.2. Управлінський облік необоротних активів.
- 2.3. Управлінський облік коштів, розрахунків та інших активів.

Тема 3. Витрати підприємства: класифікація та поведінка. (СК03, СК014, ПРН04, ПРН13)

- 3.1. Поняття та необхідність обліку витрат.
- 3.2. Класифікація витрат в управлінському обліку.
- 3.3. Методи вивчення поведінки витрат.

Тема 4. Організація обліку і контролю за центрами відповідальності. СК03, СК014, ПРН04, ПРН13)

- 4.1. Процес формування облікової інформації за рівнями управління.
- 4.2. Облік за місцями виникнення витрат та центрами відповідальності.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 6

- 4.3. Підходи до оцінки ефективності діяльності центрів відповідальності.
- 4.4. Трансфертне ціноутворення.
- 4.5. Система записів господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку.

Тема 5. Бюджетування та контроль: сутність, порядок організації та здійснення. (СК03, СК014, ПРН04, ПРН13)

- 5.1. Сутність бюджетування та його організація.
- 5.2. Порядок складання та взаємоузгодження бюджетів.
- 5.3. Контроль виконання бюджетів.

Тема 6. Основи калькулювання. (СК03, СК014, ПРН04, ПРН13)

- 6.1. Поняття та види собівартості.
- 6.2. Калькулювання та види калькуляцій в процесі управління виробництвом.
- 6.3. Елементи системи калькулювання.
- 6.4. Облік і розподіл непрямих витрат.

Модуль 2

Змістовий модуль 2. (особливості методів обліку витрат і калькулювання, моделі прийняття управлінських рішень на основі аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток» та визначення найбільш прийняттого для суб'єкта господарювання варіанту дій)

Тема 7. Методи обліку витрат і калькулювання. (СК03, СК014, ПРН04, ПРН13)

- 7.1. Сутність і зміст обліку виробничих витрат.
- 7.2. Класифікація методів обліку витрат і калькулювання.
- 7.3. Характеристика і сфера застосування простого, позамовного, попередільного та нормативного методів обліку і калькулювання.
- 7.4. Організація обліку витрат за різних методів обліку.

Тема 8. Система обліку і калькулювання за повними витратами. (СК03, СК014, ПРН04, ПРН13)

- 8.1. Характеристика і сфера застосування методу однорідних секцій, стандарт-косту та методу нормативного розподілу постійних витрат.
- 8.2. Порівняльна оцінка вітчизняних і зарубіжних методів обліку повної собівартості продукції.
- 8.3. Порядок переходу від методів обліку, які ґрунтуються на об'ємних показниках діяльності, до методів обліку витрат на основі видів діяльності.

Тема 9. Система обліку і калькулювання за змінними витратами. (СК03,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 7

СК014, ПРН04, ПРН13)

9.1. Характеристика і сфера застосування простого директ-косту.

9.2. Особливості розвинутого директ-косту, його переваги і можливості.

Тема 10. Система обліку і калькулювання за нормативними витратами. (СК03, СК014, ПРН04, ПРН13)

10.1 Історія розвитку і впровадження нормативного методу обліку витрат і калькулювання.

10.2. Порівняльна оцінка елементів методу стандарт-кост і нормативного методу.

10.3. Формування нормативних калькуляцій. Облік зміни норм. Методика і техніка обліку відхилень від норм. Аналіз відхилень від норм і управління за ними.

Тема 11. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку. (СК03, СК014, ПРН04, ПРН13)

11.1. Мета і методи аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг – прибуток».

11.2 Аналіз чутливості прибутку .

11.3 Аналіз взаємозв'язку “витрати – обсяг – прибуток” за умов асортименту.

Тема 12. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень. (СК03, СК014, ПРН04, ПРН13)

12.1 Релевантний підхід до управління. Поняття про релевантність облікової інформації та її вплив на прийняття рішень.

12.2. Пошук альтернативних варіантів дій і вибір найбільш оптимального з них.

12.3 Аналіз типових варіантів альтернативних рішень: виробляти або купувати, прийняття або відмова від спеціального замовлення, припинення діяльності неприбуткового сегмента тощо.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 8

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Основи управлінського обліку. Облік витрат.								
Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку, його взаємозв'язок з фінансовим обліком.	10	2	4	4	11	0,5	0,5	10
Тема 2. Управлінський облік активів підприємства.	10	2	4	4	11	0,5	0,5	10
Тема 3. Витрати підприємства: класифікація та поведінка.	18	4	8	6	15,5	0,5	1	14
Тема 4. Організація обліку і контролю за центрами відповідальності.	10	2	4	4	11	0,5	0,5	10
Тема 5. Бюджетування та контроль: сутність, порядок організації та здійснення.	10	2	4	4	11,5	0,5	1	10
Тема 6. Основи калькулювання.	14	4	6	4	15	0,5	0,5	14
Модульний контроль 1	2	-	2	-	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 1	74	16	32	26	75	3	4	68
Модуль 2								
Змістовий модуль 2.								
Калькулювання та аналіз інформації для прийняття управлінських рішень.								
Тема 7. Методи обліку витрат і калькулювання.	12	4	4	4	11	0,5	0,5	10
Тема 8. Облік і калькулювання за повними витратами.	16	2	8	6	15,5	0,5	1	14
Тема 9. Облік і калькулювання за змінними витратами.	10	2	4	4	11	0,5	0,5	10
Тема 10. Облік і калькулювання за нормативними витратами.	10	2	4	4	11	0,5	0,5	10
Тема 11. Аналіз взаємзв'язку “витрати-обсяг-прибуток”	16	4	6	6	15,5	0,5	1	14
Тема 12. Аналіз релевантної інформації для прийняття управлінських рішень.	10	2	4	4	11	0,5	0,5	10
Модульний контроль 2	2	-	2	-	-	-	-	-
Разом за змістовий модуль 2	76	16	32	28	75	3	4	68
ВСЬОГО	150	32	64	54	150	6	8	136

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 9

5. Темати практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Основи управлінського обліку. Облік витрат.			
1	Мета, зміст і організація управлінського обліку, його взаємозв'язок з фінансовим обліком	4	0,5
2	Управлінський облік активів підприємства	4	0,5
3	Витрати підприємства: класифікація та поведінка. Методи вивчення поведінки витрат	8	1
4	Організація обліку і контролю за центрами відповідальності	4	0,5
5	Бюджетування та контроль: сутність, порядок організації та здійснення	4	1
6	Основи калькулювання	6	0,5
	Модульний контроль 1	2	-
Модуль 2			
Змістовий модуль 2.			
Калькулювання та аналіз інформації для прийняття управлінських рішень.			
7	Методи обліку витрат і калькулювання. Порядок застосування по передільного та позамовного методів обліку витрат і калькулювання	4	0,5
8	Методи обліку витрат і калькулювання. Облік і калькулювання за повними витратами.	8	1
9	Методи обліку витрат і калькулювання. Облік і калькулювання за змінними витратами. Облік і калькулювання за нормативними витратами	4	0,5
10	Облік і калькулювання за нормативними витратами	4	0,5
11	Аналіз взаємзв'язку “витрати-обсяг-прибуток”	6	1
12	Аналіз релевантної інформації для прийняття управлінських рішень	4	0,5
	Модульний контроль 2	2	-
РАЗОМ		64	8

6. Завдання для самостійної роботи

Передбачається, що в період вивчення дисципліни студент самостійно розв'язує домашнє завдання, вивчає матеріал курсу в процесі підготовки до практичних занять та лекцій, а також в цілому перед сесією.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 10

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Основи управлінського обліку. Облік витрат.			
1	Мета, зміст і організація управлінського обліку, його взаємозв'язок з фінансовим обліком. 1.1. Сутність, задачі та функції управлінського обліку. 1.2. Етапи розвитку управлінського обліку. 1.3. Схеми організації управлінського обліку за різних систем обліку.	4	10
2	Управлінський облік активів підприємства. 2.1. Залежність управлінського обліку від принципів побудови плану рахунків. 2.2. Місце управлінського обліку в системі Плану рахунків України.	4	10
3	Витрати підприємства: класифікація та поведінка. Методи вивчення поведінки витрат. 3.1. Законодавчі та нормативні акти, що визначають склад витрат і доходів. 3.2. Оцінка витрат і побудова їх функції. 3.3. Методи вивчення поведінки витрат, їх сутність і порівняльна характеристика.	6	14
4	Організація обліку і контролю за центрами відповідальності. 4.1. Поняття і класифікація центрів відповідальності. 4.2. Принципи обліку, звітності та оцінки діяльності центрів відповідальності. 4.4. Особливості обліку і звітності за сегментами бізнесу.	4	10
5	Бюджетування та контроль: сутність, порядок організації та здійснення. 5.1. Бюджет як інструмент системи управлінського контролю, його сутність і функції. 5.2. Види бюджетів. 5.3. Порядок складання і призначення бюджету продажів, бюджету виробництва, бюджету придбання і використання матеріалів, бюджету трудових витрат, бюджету загальнопромислових витрат, бюджету адміністративних витрат і витрат на збут.	4	10
6	Основи калькулювання. 6.1. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості за повними витратами. 6.2. Зарубіжні системи і методи обліку витрат. 6.3. Вплив галузевих, технологічних та організаційних особливостей виробничого процесу на методику калькулювання.	4	14

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 11

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Модуль 2			
Змістовий модуль 2.			
Калькулювання та аналіз інформації для прийняття управлінських рішень.			
7	Методи обліку витрат і калькулювання. Порядок застосування по передільного та позамовного методів обліку витрат і калькулювання 7.1. Об'єкти витрат і об'єкти калькулювання. 7.2. Методика і техніка калькуляційних розрахунків.	4	10
8	Методи обліку витрат і калькулювання. Облік і калькулювання за повними витратами. 8.1. Історія розвитку методів обліку витрат. 8.2. Калькулювання повної собівартості продукції в країнах з ринковою економікою.	6	14
9	Методи обліку витрат і калькулювання. Облік і калькулювання за змінними витратами. 9.1. Проблеми сучасного управлінського обліку. 9.2. Необхідність і можливість переходу від обліку і калькулювання повної собівартості продукції до обліку і калькулювання неповної собівартості.	4	10
10	Облік і калькулювання за нормативними витратами. 10.1. Зародження і розвиток стратегічного обліку.	4	10
11	Аналіз взаємозв'язку “витрати-обсяг-прибуток”. 11.1. Припущення аналізу «витрати – обсяг – прибуток». 11.2. Методи аналізу взаємозв'язку “витрати-обсяг-прибуток”.	6	14
12	Аналіз релевантної інформації для прийняття управлінських рішень. 12.1. Використання аналізу «витрати – обсяг – прибуток» в процесі прийняття рішень.	4	10
РАЗОМ		54	136

7. Індивідуальні самостійні завдання

Вирішення кейс-завдання:

- обрати галузь промисловості, в якій функціонує підприємство, та, відповідно до даної галузі, обрати вид готової продукції (роботи, послуги), яка виготовляється на даному підприємстві, та описати детальну технологію виробництва даної продукції (роботи, послуги);

- охарактеризувати та відобразити схематично організаційну структуру підприємства (обов'язково передбачити в ній виробничу структуру підприємства);

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 12

- в організаційній структурі виділити взаємні послуги, що надають підрозділи один одному.
  - виділити центри відповідальності (внести до наказу про облікову політику), визначити головні критерії результативності для кожного з виділених центрів, визначити витрати та результати кожного центру відповідальності;
  - надати початковий баланс, скласти журнал реєстрації господарських операцій за місяць, в якому відобразити процес постачання, виробництва та реалізації 2-х видів виробів;
  - на підставі даних журналу реєстрації господарських операцій провести класифікацію витрат на змінні та постійні, прямі та непрямі витрати, а також побудувати функцію витрат для кожного з 2-х видів виробів за методом аналізу облікових даних;
  - визначити об’єкти та метод обліку виробничих витрат (внести до наказу про облікову політику), який залежатиме від технологічних особливостей; визначити перелік калькуляційних об’єктів та калькуляційних одиниць (внести до наказу про облікову політику),
- здійснити розподіл загальних витрат підприємства між структурними підрозділами, що надають послуги один одному з наступним ї включенням до собівартості продукції. При цьому обґрунтувати вибір: 1) методів контролю за витрачанням матеріалів; 2) баз розподілу непрямих витрат матеріалів зворотніх відходів, витрат на освоєння та підготовку нових видів виробів, загально виробничих витрат (внести до наказу про облікову політику);
- при розрахунку собівартості продукції (роботи, послуги) виділити основну, побічну, супутню продукцію, передбачити виправний та невиправний брак;
- розробити внутрішньо-фірмові стандарти розподілу ЗВВ та закріпити в них бази їх розподілу;
- описати комплексний процес калькулювання продукції (роботи, послуги):
  - 1) обрати метод калькулювання готової продукції (роботи, послуги), який є найбільш характерним для обраної галузі промисловості;
  - 2) розробити внутрішню калькуляцію продукції (передбачити форму калькуляції для виробничої та повної собівартості продукції, для сукупної та побічної продукції);
  - 3) розрахувати виробничу та повну собівартість готової продукції (роботи, послуги) з урахуванням розподілу собівартості взаємних послуг, які надаються структурними підрозділами один одному;
  - 4) з врахуванням вартості супутньої та побічної продукції, вартості виправного та невиправного браку.
    - скласти звіт про фінансові результати в системі калькулювання повних витрат і в системі директ-костинг та пояснити розбіжності (якщо такі виникатимуть);
    - розробити форми внутрішньої бухгалтерської звітності за досліджуваним теоретичним питанням

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 13

– провести аналіз беззбитковості
– розробити систему бюджетів для підприємства на наступний рік, з розрахунку: дохід від реалізації планується на 30 % більше від попереднього періоду грн., в т.ч. 60 % на умовах відстрочки платежу. Половина продажу в кредит сплачується в місяці реалізації, решта – в наступному місяці;

Протягом місяця планується придбати товарів на суму 250000 грн. 40 % придбаних ресурсів буде оплачено в місяці придбання, а решту заборгованості слід погасити в наступному місяці;

Запас товарів на кінець року планується в сумі 30000 грн.;

Витрати обігу плануються в сумі 70000 грн.;

Плануються оновити необоротні кошти в лютому вартістю 76000 грн.;

На початку року планується взяти кредит у АКБ «Мрія» в сумі 100000 грн. строком на 6 місяців;

Податок на прибуток нараховується і сплачується щоквартально.

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються методи навчання, що сприяють досягненню відповідних програмних результатів.

Результат навчання	Методи навчання
<p><i>ПРН04.</i> Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.</p> <p><i>ПРН13.</i> Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Вербальні методи (лекція, пояснення) – Наочні методи (спостереження, демонстрація, ілюстрація) – Практичні методи (виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів) – Дискусійний метод – Метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота) – Ситуаційний метод – Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 14

9. Методи контролю

Перевірка досягнення програмних результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів.

Результат навчання	Методи контролю
<p><i>ПРН04.</i> Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.</p> <p><i>ПРН13.</i> Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.</p>	<p>– Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання</p> <p>– Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів</p> <p>– Експрес-тестування</p> <p>– Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань</p> <p>– Самооцінювання та взаємооцінювання</p> <p>– Перевірка виконання завдань модульного контролю</p> <p>– Екзамен</p>

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає:

- поточний, модульний та підсумковий контроль – для здобувачів денної форми навчання;
- поточний та підсумковий контроль – для здобувачів заочної форми навчання.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Модульний контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за модуль (змістові модулі) навчальної дисципліни. Модульний контроль проводиться під час навчального заняття після завершення вивчення матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Модульний контроль здійснюється у формі модульних контрольних робіт.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 15

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни або наприкінці семестру. Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Процедура складання екзамену визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр
Для здобувача денної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань модульного	40
Підсумкова семестрова оцінка	100
Для здобувача заочної форми навчання	
Виконання завдань поточного контролю	60
Виконання завдань підсумкового контролю	40
Підсумкова семестрова оцінка	100

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять (ваговий коефіцієнт 0,75)	45	45
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань (ваговий коефіцієнт 0,25)	15	15
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали):		
1. Перемога (участь) у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, міжнародних конкурсах за фахом	5 (3)	5 (3)
2. Участь у грантах, науково-дослідних проектах	2	2
3. Підготовка наукових статей	5	5
4. Підготовка тез доповідей наукових конференцій	4	4
5. Участь у засіданнях наукового гуртка (за темою ОК)	2	2
Участь у вебінарах професійних організацій	2	2
Разом за виконання завдань поточного контролю	60	60

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 16

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	5	5
Участь у дискусії	5	5
Виконання тестових завдань та самостійних робіт	15	15
Виконання та захист практичних завдань, вправ, кейсів	10	10
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	45	45

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів під час навчальних занять може використовуватися 100-бальна шкала оцінювання щодо кожного окремо виду робіт. Розрахунок загальної кількості балів, які здобувач може набрати за результатами роботи під час навчальних занять протягом семестру, проводиться за формулою:

$$P_{\text{НЗ}} = \sum(P_i \times BK_i) \times K_{\text{НЗ}}, \quad (1)$$

де $P_{\text{НЗ}}$ – загальна кількість балів, набраних здобувачем за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

P_i – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

BK_i – ваговий коефіцієнт за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час навчальних занять за семестр;

$K_{\text{НЗ}}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять за семестр, на 100 балів.

Розподіл балів за виконання завдань модульного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти денної форми навчання	Кількість балів за семестр
	денна форма
Модульний контроль 1: -Частина 1 (усна частина модульної контрольної роботи); -Частина 2 (письмова частина модульної контрольної роботи).	20: 10 10
Модульний контроль 2: -Частина 1 (усна частина модульної контрольної роботи); -Частина 2 (письмова частина модульної контрольної роботи).	20: 10 10
Разом за виконання завдань модульного контролю	40

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 17

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання виконав завдання модульного контролю і з урахуванням отриманих балів за поточний контроль набрав у сумі 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти денної форми навчання під час вивчення навчальної дисципліни набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі екзамену. Набрані бали за виконання завдань підсумкового контролю, а також бали за поточний контроль сумуються і формується семестрова оцінка з навчальної дисципліни. Бали, які здобувач вищої освіти набрав за виконання завдань модульного контролю, при цьому не враховуються під час розрахунку семестрової оцінки з навчальної дисципліни.

У здобувача вищої освіти заочної форми навчання семестрова оцінка за вивчення навчальної дисципліни формується як сума кількості балів за поточний контроль і кількості балів за підсумковий контроль.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі екзамену, якщо за виконання завдань поточного контролю набрав 20 балів або більше.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав 15–19 балів, він отримує право за власною заявою опанувати окремі теми (змістові модулі) навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми. Вивчення окремих складових навчальної дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, здійснюється у вільний від занять здобувача вищої освіти час.

Якщо здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю набрав від 0 до 14 балів (включно), він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни та має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти отримує право за власною заявою опанувати навчальну дисципліну у наступному семестрі понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми.

Процедура надання додаткових освітніх послуг здобувачу вищої освіти з метою вивчення навчального матеріалу дисципліни понад обсяги, встановлені навчальним планом освітньої програми, визначена у Положенні про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в Державному університеті «Житомирська політехніка».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 18

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 19

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1.	Витрати	Costs/Expenses
2.	Виробничі накладні витрати	Manufacturing overhead costs
3.	Змінні витрати	Variable costs
4.	Постійні витрати	Fixed costs
5.	Прямі витрати	Direct costs
6.	Накладні витрати	Overhead costs
7.	Об'єкт калькуляції	Cost object
8.	Калькуляція	Costing
9.	Собівартість продукції (робіт, послуг)	Cost of goods manufactured (works, services)
10.	Маржинальний прибуток	Marginal profit
11.	Бюджет (кошторис)	Budget
12.	Центр відповідальності	Responsibility center
13.	Сегмент	Segment
14.	Точка беззбитковості	Break-even point
15.	Релевантні витрати і доходи	Relevant costs and revenues
16.	Релевантний діапазон	Relevant range
17.	Функція витрат	Cost function
18.	Фактор витрат	Cost driver
19.	Облік за центрами відповідальності	Responsibility center accounting
20.	Дійсні витрати	Actual costs
21.	Аналіз «витрати–обсяг–прибуток»	Cost-volume-profit analysis
22.	Витрати на продукцію	Production costs
23.	Передбачення витрат	Cost forecasting
24.	Інтегрована система обліку	Integrated accounting system
25.	Метод калькулювання	Costing method

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015			Ф-19-04- 05.01/071.00.1/Б/ ОК22-1-2024
	Випуск 1	Зміни 0	Екземпляр № 1	Арк 20 / 20

12. Рекомендована література

Основна література

1. Голов С. Управлінський облік : підручник. Київ : Центр учб. літ., 2019. 534 с.
2. Михальська О., Швець В. Управлінський облік та аналіз виробничих витрат : підручник. Кондор, 2019. 228 с.
3. Охотнік С., Свічкач Н. Управлінський облік: від теорії до практики. Акцент ПП, 2023. 512 с.
4. Управлінський облік : навч. посіб. / Л. Гуцаленко та ін. Центр учб. літ., 2022. 370 с.
5. Управлінський облік. Збірник задач : навч. посіб. / Д. Горовий та ін. Гельветика, 2021. 400 с.
6. Фаріон І., Писаренко Т. Управлінський облік : підручник. Центр учб. літ., 2020. 712 с.

Допоміжна література

1. Атамас П.Й. Управлінський облік: Навч. посібник. - 2-ге вид. - К.: ЦУЛ, 2009. - 440с. - (кількість примірників, наявних у бібліотеці ЖДТУ – 2)
2. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник. - К.: Лібра, 2003. - 704с. (кількість примірників, наявних у бібліотеці ЖДТУ – 5)
3. Корецький М.Х., Дацій Н.В., Пельтек Л.В. Управлінський облік: Навч. посібник. - К.: ЦУЛ, 2007. - 296с. (кількість примірників, наявних у бібліотеці ЖДТУ – 4)
4. Лень В.С. Управлінський облік: Навчальний посібник. - 2-ге вид., виправ. - К.: Знання-Прес, 2006. - 317с. - Вища освіта ХХІ століття. (кількість примірників, наявних у бібліотеці ЖДТУ – 1).\
5. Войнаренко М.П. Управлінський облік: [підручник для вищ. навч. закладів] / М.П. Войнаренко, Л.П. Радецька, Л.В. Овод. – Хмельницький: ХНУ, 2013 – 363 с.
6. Управлінський облік: підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / Г. О. Партин, А. Г. Загородній, Т. І. Свідрик та ін.] ; Нац. ун-т "Львів. Політехніка". – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2013. – 278 с

13. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. бази даних Social Science Research Network (SSRN);
2. бази даних рецензованих наукових журналів Directory of Open Access Journals (DOAJ);
3. бази електронних журналів Internet Public Library (IPL);
4. світової електронної бібліотеки книг Google Book Search;
5. інтердисциплінарної бази наукових журналів Minerva Electronic Online Services,
6. архіву наукових публікацій установ Данії NARCIS,
7. репозитарію підрозділу бібліотеки Стенфордського університету HighWirePress;
8. відкритого архіву з економіки Research Papers in Economics (RePEc)
9. сервіс пошуку FindArticles,